

AWP-fractie Waterschap Limburg
Maastricht 24 november 2024

Vragen ex art 35 RvO over het onderzoek van de Limburger ism FtM over de staat van de waterkwaliteit in Limburg aan het DB van Waterschap Limburg - bestemd voor schriftelijke beantwoording

Geacht Dagelijks Bestuur,

Zaterdag 23 november 2024 bracht de Limburger de resultaten van een in samenwerking met Follow the Money uitgevoerd onderzoek over de kwaliteit van het water in Limburg in openbaarheid. Met name het gebruik van glyfosaat staat in dit onderzoek centraal.

Op 3 juli 2024 brachten wij de ernst van het gebruik van glyfosaat onder uw aandacht middels schriftelijke vragen, hetgeen leidde tot uw antwoorden op 3 september 2024.

U gaf daarin aan de ernst te onderschrijven maar niet tot bestuurlijke initiatieven met de mede-overheden over te willen gaan omdat dat niet zou passen bij uw bevoegdheid.

Uit het onderzoek van de Limburger blijkt, dat dit geen stand kan houden omdat het gebruik van glyfosaat een substantiële hindernis is om in 2027 de door de EU opgelegde doelstellingen van de EU-Kaderrichtlijn Water (KRW) te halen. Voor het halen van de KRW-doelen draagt het waterschap verantwoordelijkheid.

De Limburger kopte

"Limburg kleurt zó geel door omstreden glyfosaatvelden dat je het vanuit de ruimte kunt zien, en scholen en natuurgebieden liggen er pal naast"

https://www.limburger.nl/cnt/dmf20241122_95960267

Voorts wordt in het onderzoek aangegeven:

- dat in Limburg een aantal van 20 beschermde Natura 2000-gebieden en 45 natuurwateren liggen naast of in bespoten velden;

- in Limburg geen enkel water voldoet aan de chemische norm voor waterkwaliteit;

De ernst van deze problematiek heeft ook grote gevolgen voor het water uit onze kranen. Drinkwaterbedrijven waarschuwen al geruime tijd dat bestrijdingsmiddelen de watervoorziening kunnen bedreigen. Eerder onderzoek van het RIVM toonde aan dat de helft van de Grondwaterbeschermingsgebieden (GWB) in Nederland sporen van landbouwgif bevat.

Het onderzoek van De Limburger en FtM maakt duidelijk dat in veertien van de achttien Limburgse GWB's in 2020 gespoten werd met glyfosaat.

De satellietbeelden laten - zoals gemeld - ook zien dat 20 beschermde Natura 2000-gebieden en 45 natuurwateren in Limburg vlak naast of in bespoten velden liggen.

Een recent onderzoek van Wageningen University handelt over de impact van het stoppen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen in grondwaterbeschermingsgebieden, nav Kamervragen. Wij voegen dat onderzoek als bijlage bij.

De onderzoekers concluderen dat de teelt van bv pootaardappelen, suikerbieten en uien niet mogelijk is zonder inzet van chemische gewasbeschermers. Dat betekent dus dat de teelt van deze producten of wel biologisch of in het geheel niet in GWB-gebied kan plaatsvinden. De focus zou dus moeten liggen op wijziging van de in de GWB-gebieden geteelde gewassen. Als de chemische middelen niet verboden kunnen worden zou een provinciaal verbod op de teelt van die gewassen in GWB-gebieden de manier zijn om de verdere massale chemische verontreiniging tegen te gaan.

Op grond van het onderzoek van de Limburger ism FtM stel ik u de volgende vragen:

Vraag 1

Onderschrijft u de ernst van de feiten die uit het onderzoek van de Limburger ism FtM blijken?

Vraag 2

Onderschrijft u met mijn fractie dat als het gebruik van glyfosaat niet substantieel teruggeschroefd wordt en in het bijzonder beëindigd wordt bij en in de Grondwater Beschermings Gebieden (GBW) het halen van de KRW-doelen ernstig belemmerd, zo niet onhaalbaar wordt?

En onderschrijft u dat het niet halen van de KRW-doelen kan leiden tot Europese boetes die in het kader van de Wet NERpe (Nakoming Europese regelgeving publieke entiteiten, 01-07-20126) aan het waterschap kunnen worden doorbelast?

Vraag 3

Is het DB bereid ogv het onderzoek van Wageningen University waaruit blijkt dat de teelt van bv pootaardappelen, suikerbieten en uien niet mogelijk is zonder inzet chemische gewasbeschermers aan de provincie (eventueel ongevraagd) te adviseren en samen met de Provincie Limburg beleid tot stand te brengen om de teelt van deze producten of wel biologisch of in het geheel niet in GWB-gebied te doen plaatsvinden en bij zowel de Provincie als de actoren in de agrarische sector erop aan te dringen dat focus moet liggen op wijziging van de in de GWB-gebieden geteelde gewassen?

Vraag 4

Bent u bereid het onderzoek van de Limburger en FtM, gelet op de indringende feiten en gelet op onze gebondenheid aan de KRW-doelen, als momentum te benutten om de chemische verontreiniging van ons leefmilieu en het gebruik van giftige bestrijdingsmiddelen aan de kaak te stellen en met de andere betrokken overheden in Limburg met een effectieve gezamenlijk aanpak substantieel terug te dringen?

Vraag 5 de KRW-doelen in 2027:

Het behalen van de KRW-doelen in 2027. behoort tot de verantwoordelijkheid van het waterschap. Zoals het nu uitziet lijkt het erop dat deze doelen in 2027 niet gehaald gaan worden.

Dit heeft zowel te maken met het ontbreken van een goede ecologische toestand als van een goede chemische toestand van de waterkwaliteit.

Als het om de chemische toestand gaat, gaat het vooral om stoffen als nitraat, fosfaat, ZZS (zoals PFAS), opkomende stoffen, geneesmiddelen en pesticiden etcetera.

Vraag 5 a:

Hoe denkt u dit voor 2027 terug te hebben gebracht en op welke wijze denkt u de KRW-doelen denken te halen?

Vraag 5 b:

Met name in Zuid-Limburg blijken er GWB-gebieden te zijn waarvoor geen data beschikbaar zijn in de Grondwateratlas (Zie Bijlage 2, figuur B2.1 Rapport WUR Impactanalyse stoppen van gebruik van bestrijdingsmiddelen in grondwater-beschermingsgebieden).

Bent met mij van mening dat op basis van de bevindingen van FTM ten aanzien van glyfosaat, waaruit blijkt dat Limburg de koploper is in het gebruik van glyfosaat, juist hiernaar meer onderzoek moeten worden gedaan? Wie zou daarvoor het initiatief kunnen nemen?

Vraag 5 c:

Om een goede waterkwaliteit te bereiken is het niet voldoende om in te zetten op aanleg, beheer en onderhoud. In een aantal regio's is meer nodig om agrarische emissies (bestrijdingsmiddelen en nutriënten [stikstof en fosfaat]) naar het water te verminderen. De noodzaak tot emissiebeperkingen wordt aangetoond met de resultaten uit de landelijke meetnetten voor nutriënten en voor gewasbeschermingsmiddelen, en keer op keer bevestigd door verschillende analyses, zoals de nationale analyse door het PBL.

In hoeverre heeft het waterschap stroomgebiedsbeheerplannen en maatregelenprogramma's opgesteld waarin wordt beschreven hoe deze problematiek wordt aangepakt?

Met vriendelijke groet,

Marja Hilders, fractievoorzitter AWP

Tel: +31 6 18 36 49 78

Bijlagen:

- Onderzoek de Limburger ism FtM
- Onderzoek Wageningen University -> <https://open.overheid.nl/documenten/6a170d2b-f28e-44cf-ba80-07b0bed9c50e/file>